

Suočeni sa sve većim izazovima koji ugrožavaju mir, sigurnost i međunacionalno povjerenje na području Mostara i Hercegovine, brojni intelektualci, akademsko osoblje, vjerski prvaci, kulturni i sportski radnici i privrednici inicirali su i podržali izradu dokumenta pod nazivom

NERETVANSKA DEKLARACIJA ZA MIR I RAVNOPRAVNOST

1. OČUVANJE DUHA ZAJEDNIŠTVA I KOSMOPOLITSKE OTVORENOSTI

Mostar i Hercegovina paradigma su zajedničkog života narodâ, vjerâ i kulturâ u multietničkoj državi Bosni i Hercegovini. To zajedništvo nagriženo je teškim udesima i krvavim događajima iz devedesetih godina 20. stoljeća, ali nikad nije iskorijenjeno. Mostar, grad kosmopolitske otvorenosti, platio je najvišu cijenu razaranja supstance zajedničkog života, ali je u poratnom vremenu, sve do danas, trudom i žrtvom njegovih energičnih ljudi iz svih sfera društva ulagao nemjerljive napore da se obnovi duh zajedništva i sačuva prepoznatljiva raznolikost.

2. ODBACIVANJE EKSKLUZIVIZMA I AFIRMACIJA MEĐUOVISNOSTI

Nijedan dio Mostara i Hercegovine ne može se svojatati i prisvajati kao ekskluzivni prostor samo jednog naroda i religije, gdje bi se ozakonila i ozvaničila dominacija jedne političke opcije i ideološkog narativa. Višestoljetna izmiješanost i međuovisnost Bošnjaka, Hrvata, Srba i ostalih građana na ovom mikroprostoru nije mogla biti ukinuta ni ratnim pogromima u ne tako davnoj prošlosti niti može danas biti postignuta po dekretu političkog nasilja. Oni koji posežu za obrascem brutalne političke sile da bi ostvarili nerealizirane ratne ciljeve moraju biti svjesni da potkopavaju temelje mira i snose odgovornost u vezi s mirnim suživotom među narodima na ovom prostoru. Krajnje je vrijeme da odustanu od ekskluzivističkih zahtjeva i prihvate realnost u kojoj žive i drugi i treći i svi ostali.

3. ODGOVORNOST PREMA MLADIMA I IZGRADNJA POVJERENJA

Obaveza je svih javnih i društveno-politički odgovornih subjekata da kreiraju atmosferu mira i međusobnog povjerenja među ovdašnjim narodima, vjerama i kulturama, stajući

odlučno i hrabro na put svim opasnim tendencijama koje mlade generacije guraju u međusobne konflikte. Mladi žele živjeti u miru, a upravo ih suludi politički konstrukti tjeraju da odustanu od vlastite zemlje i što prije izbjegnu u inozemstvo. Zbog neodgovorne politike već smo izgubili hiljade obrazovanih, talentiranih i kvalificiranih mladih ljudi. Kome trebaju opustjeli prazni prostori bez naroda? Krajnje je vrijeme za odgovorne politike i političke dogovore koji će dati nadu novim generacijama i zaustaviti njihov odlazak.

4. RAVNOPRAVNOST, SAMOBITNOST I OTPOR PODJELAMA

Bošnjaci u Mostaru i Hercegovini uvažavaju svačije pravo na vlastiti izraz, slobodu i organiziranje na polju politike, kulture, jezika i duhovnosti, istovremeno očekujući od drugih podršku u ostvarivanju istih prava i sloboda. Protiv smo toga da se pravo na vlastitu samobitnost zloupotrebljava u ostvarenju sebičnih nacionalističkih ciljeva, gdje se raznim projektima želi poslati slika o dominaciji politike sile i faktički podijeljenom Mostaru, što nije postignuto ratom, a želi se ozakoniti u miru.

5. POLITIČKO DOSTOJANSTVO I OPSTANAK NA HISTORIJSKOM PROSTORU

Bošnjaci Mostara i Hercegovine još jednom podsjećaju da nisu marginalna činjenica i eksperiment na čiju se štetu rješavaju odnosi s Hrvatima na nivou Federacije i države Bosne i Hercegovine. Sve politike koje pristaju na takve štetne ustupke smatrat ćemo nedostojnima podrške i poštovanja i pogubnima za naš opstanak na ovom historijski teškom prostoru.

6. NUŽNOST IZGRADNJE JEDINSTVENOG PATRIOTSKOG BEDEMA

U najtežim danima opsade Mostara tokom 1993. i 1994, samo zahvaljujući čvrstom i jedinstvenom patriotskom bloku, koji su sačinjavali svi relevantni politički, vojni, vjerski, kulturni, privredni i humanitarni činioци, odbranjen je i sačuvan multietnički karakter Mostara, što treba biti inspiracija da se i u sadašnjim okolnostima utvrdi sličan politički bedem koji će nadilaziti svaki lični i uskostranački interes. Potičemo sve državotvorne i patriotski opredijeljene pojedince i organizacije da, u interesu jačanja društvenog i političkog djelovanja Bošnjaka, svojski rade na izgradnji međusobnog povjerenja i saradnje na svim poljima.

Neophodno je odbaciti međusobne podjele radi komadića vlasti i moći, kao i opskurni populizam radi stjecanja dnevno-političkih poena, te potpuno usmjeriti djelovanje ka očuvanju državotvornog prostora Hercegovine, s Mostarom kao političkim centrom.

7. DOSLJEDNOST U ZAŠTITI SUVERENITETA I RAVNOPRAVNOSTI

Ohrabrujemo bošnjačke političke aktore da pokažu odlučnost, istrajnost i mudrost u vođenju političkih procesa, ne propuštajući priliku da na sve antidržavne poteze koji ugrožavaju suverenitet i integritet države Bosne i Hercegovine te dovode u pitanje ravnopravnost Bošnjaka u Hercegovini odgovore jasnim, promišljenim i dosljednim stavom.

8. OČUVANJE MULTIETNIČKOG MOSTARA I HERCEGOVINE KAO ZAJEDNIČKI CILJ

Naglašavamo da se svi prodržavno orijentirani kolektivi i pojedinci moraju udružiti oko zajedničkog cilja – očuvanja multietničkog Mostara i Hercegovine te ravnopravnog položaja Bošnjaka, koji neće biti narod izložen aparthejdu i diskriminaciji.

9. ODGOVORNOST MEĐUNARODNE ZAJEDNICE ZA MOSTAR

Međunarodnu zajednicu smatramo odgovornom zbog nedovoljne podrške i izostanka odlučnije uloge kojom bi se osiguralo normalno funkcioniranje Grada Mostara kao paradigme za budućnost Bosne i Hercegovine.

10. OTVORENOST ZA SARADNJU I UNIVERZALNE VRIJEDNOSTI

Otvoreni smo za saradnju sa svim društvenim i političkim faktorima koji dijele vrijednosti mira, ravnopravnosti i državotvornog djelovanja, u interesu stabilnosti i budućnosti Bosne i Hercegovine i svih njenih građana.

Mostar, 8. maj 2026,
uoči Dana Evrope i Dana pobjede nad fašizmom